

ریشه‌های قومی قبایل
سرواد کوه

سرشناسه: درویشی، ابراهیم، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور: ریشه‌های قومی قبایل سوادکوه/
ابراهیم درویشی.

مشخصات نشر: ساری: شلفین، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.

شابک: ۳-۱۳-۱۰۰۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: قوم‌شناسی -- ایران -- سوادکوه

رده‌بندی کنگره: DSR ۲۰۹۵ / ۴۵۲ ۱۳۸۸

رده‌بندی دی‌بی: ۹۵۵/۵۵۲۲۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۱۸۰۹۸۲۱

انتشارات شلفین

ریشه‌های قومی قبایل سوادکوه

نویسنده: ابراهیم درویشی

مدیر هنری: مصطفی حسین‌زاده

طراحی و مدیریت چاپ: ~~طاهر علی‌شیرازی~~ - ۱

ویراستار: سمیه رحمانی چراتی

چاپ: سیرنگ

صحافی: کیان

نوبت و سال چاپ: نخست - ۱۳۸۹

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

مازندران - ساری

تلفن: ۰۱۵۱-۲۲۲۹۰۱۱

صندوق پستی: ۴۸۱۷۵-۱۱۹۴

انتشارات شلفین

ریشه‌های قومی قبایل
سرواد کوه
ابراهیم درویشی

دکتر سميع الله نازه نورستاني
در سال ۱۳۳۲ هـ . ش در
روستای آرنس (رنچيگل
نورستان) در خانواده
روشنفکر به دنیا آمد، وی
دهها تأليف، مقاله و کتب
مختلف در زمینه‌ی قوم البنا،

اجداد مردم نورستان فعلی و... دارد. سميع الله نازه
نورستاني از سوی انجمن نویسندگان و شعراي (ج.ا) در
کنگره‌ی روشنفکران ایجادگر کابل (۱۳۶۵/۱۲/۲۳)
موفق به دریافت مدال صداقت گردید.

کليه اطلاعاتی که در این نوشتار در مورد تاريخ و فرهنگ
اقوام نورستاني و اجداد باستانی آنها (البناها) درج
شده از دکتر سميع الله نازه نورستاني است. نگارنده
به عنوان یک نورستاني تبار اهل ايران از وی و کليه‌ی
بستگان و اقوام نورستاني از جمله دکتر احمد يوسف
نورستاني، امان الله فروغی، عبدالناصر نورستاني
ساکن در کپنهاک دانمارک، رحمت الله نورستاني،
تميم نورستاني (استاندار سابق نورستان) و... کمال
تشکر را دارد.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۵
تعریف انسان شناسی.....	۱۹
مسئله مهاجرت.....	۲۰
سوادکوه.....	۲۱
کاس ها (کاسپی ها و کاسی ها).....	۲۲
منطقه راستویی: ضلع شمالی فیروزکوه تا عباس آباد ورسک.....	۲۶
خاستگاه قومی خنار.....	۲۶
طایفه گرزین.....	۳۵
طایفه گوران.....	۴۴
طایفه قایی قبادی.....	۴۵
جاف.....	۴۵
طایفه خنوابی.....	۴۶
طایفه بائه.....	۴۸
طایفه تنکابنی.....	۵۲
اقوام ساکن سرخ آباد.....	۵۳
اقوام ساکن در کمرپشت.....	۶۰

۶۲		خاندان های عباس آباد
۶۳		خاندان شریفی ساکن در جای باغ شیرگاه
۶۴		خاندان شیرزادی مشهور به شه رزا (Shereza)
۶۵		اقوام آلاشت
۶۵		قوم اوج یا «جوسری» (Jusseri)
۷۳		نقد و بررسی طایفه جوسری آلاشت
۷۵		کاشی ها (طایفه کاشی)
۷۷		نقد طایفه ی کاشی
۷۸		گیلک ها (گیلک خل)
۸۱		جمشیدی ها (جمشیدی خل)
۸۵		در مورد طایفه جمشیدی یا جمشی خل
۸۶		عرب ها
۹۱		پاهلون (پاهلون خل)
۹۵		قره قانی ها (قراقونی)
۹۸		سیاهپوش ها
۱۰۱		دائوها
۱۰۳		نظریه نگارنده در مورد قوم پاهلون
۱۰۴		بعضی از طایفه های لقور
۱۰۸		طایفه گرجی
۱۰۸		ریشه نژادی قوم گرجی
۱۱۱		اقوام خطیرکوه
۱۱۳		اقوام چرات
۱۱۵		کردهای بلباس
۱۱۶		اقوام کسلیان

طایفه اردشیر	۱۱۶
تیره ها و طوایف اتوی کسلیان سوادکوه	۱۱۷
طایفه دائو یادادو	۱۱۷
خاندان باوند	۱۲۰
چگونگی نام گذاری و پیشینه تاریخی	۱۲۰
اسامی برخی از روستاها و مناطق که به نام قومی خاص نام گذاری شده است	۱۳۰
کلیچ خیل	۱۳۰
کردآباد زیرآب سوادکوه	۱۳۰
طوایف سنگسری	۱۳۱
طوایف زیرآب	۱۳۲
خاندان پالندی ولویی	۱۳۴
طایفه جانبازی یا جانباز	۱۳۵
طوایف شورمست	۱۳۵
در مورد ریشه های نژادی مردم مومج خیل و ممشی	۱۳۶
نتیجه گیری	۱۳۷
کتابخانه	۱۳۹
تصاویر	۱۴۳

مقدمه

کتاب پیش رو، حاصل ۱۰ سال تحقیق و ریشه‌یابی نگارنده و حاصل سفرهای مختلف وی برای پیدا کردن اصل و منشأ نژادی قبایل سوادکوه است.

دیار ما مازندران از نظر تنوع نژادی در قالب یک فرهنگ، آن هم فرهنگ متأثر از زبان و ادبیات مازندرانی بسیار جالب توجه است. بسیاری خواسته‌اند برای کلمه‌ی مازندران مفهوم نژادی، آن هم به معنای قوم مازنی بیابند که البته هیچ مدرک مستدلی در دست ندارند. این سرزمین از دیرباز به دو ناحیه کوهستانی، و دشت و جلگه تفکیک شده است. اساساً نژاد مردم کوه و دشت با هم تفاوت بسیاری دارد و اطلاق کلمه مازن و مازنی به کل جمعیت مازندران درست نیست، هر چند در مواردی هنوز به کار می‌رود.

بسیاری از مورخان و محققان کشور با در دست داشتن پاره‌ای اطلاعات باستانی و تاریخ سرزمین‌ها و اقوام قدیمی موجود، متأسفانه مردم فعلی ساکن در آن را به نسل و ریشه‌ی همان اقوام باستانی پیوند می‌دهند. با توجه به کشفیات و شواهدی که امروزه در مورد اقوام و قبایل نژاد دانشمندان قوم‌شناس و انسان‌شناس بزرگ دنیا موجود است، نظر و اجماع آنها بر آزمایش‌های ژنتیکی، ساختارشناسی، اشکال اسکلت و جمجمه انسان است. امروزه دانشمندان بر این عقیده‌اند که در زمان باستان نژادها و اقوام

از نظر ژنتیکی بیشتر خالص بوده و هر نژاد و تیره ساختار اسکلت، جمجمه، چهره، اندام و نقشه ژنتیکی مخصوص به خود داشته است. آسیا خاصه مناطق خاورمیانه و سرزمین‌های مجاور آن شرایط متفاوت جغرافیایی و اقلیمی داشتند. در مناطق حاصلخیز و آبرفتی، جامعه‌ی نیمه‌تمدن روستایی و شهری ابتدایی آن عصر به وجود آمد. در استپ‌ها و صحراهای مجاور آن نیز به دلایل جغرافیایی و اقلیمی نوعی زندگی کوچ‌نشینی با سیستم زندگی قبیله‌ای و اشتراکی به وجود آمد که از نظر غنای تمدن پایین‌تر از مناطق روستایی و شهری آن زمان بوده است. این سیستم (caste) با شرایط محدود که بهره‌وری اقتصادی پایین حاصل آن بود، به حملات و تجاوزات قبایل بدوی و استپ‌نشین، به مناطق جغرافیایی و اقلیمی حاصلخیز شهری و روستایی انجامید.

به همین دلیل انواع جمعیت‌های بشری و نژادهای مختلف تحت شرایط سیاسی، اقتصادی و... خاص آن زمان خاصه در آسیای مرکزی و خاورمیانه با هم امتزاج و اختلاط نژادی پیدا کرده‌اند. این مسئله متأثر از شرایط جغرافیایی خاص و متفاوت این مناطق، باعث به وجود آمدن سیستم‌های متفاوت زندگی در جمعیت‌های مختلف این سرزمین‌ها شده است که امروزه دیگر نژاد خالصی به معنای واقعی کلمه وجود ندارد تا بخواهیم مردمی را که برای مثال همانند کردها، لرها یا آذری‌ها و... به دلیل اینکه در خاک قوم ماد به سر می‌برند، از نسل مستقیم قوم ماد بدانیم.

دانشمندانی همچون «خانیکف» روسی با بررسی‌های دقیق، کردهای واقعی را بخشی از اقوام چادر نشین کردستان می‌دانند و بنابر آزمایش‌ها و تحقیقات انجام شده، ریشه آنها را با اقوام پشتون افغانستان یکی می‌دانند، برای مثال تیره گوران امروزه جزئی از اقوام کرد به حساب می‌آید؛ ولی چادر نشین‌ها یا قبایل کرد، آنها را کرد واقعی نمی‌دانند. بنابر تحقیقات انجام شده مهاجرانی از دیلمان قدیم بوده‌اند که سال‌های

امروزه جزئی از اقوام کرد به حساب می آید ولی چادر نشین ها یا قبایل کرد آنها را کرد واقعی نمی دانند. بنابر تحقیقات انجام شده مهاجرانی از دیلمان قدیم بوده اند که سال های خیلی دور به کردستان کوچیده اند. اما امروزه چون فرهنگ و زبان کردی بر آنها تأثیر تام گذاشته است به کرد معروف شده اند.

یافته های باستان شناسی به دست آمده از گورها و قبرهای مردم قدیم این خطه ساختارهای مجمله و اسکلتی را نشان می دهد که در هیچ کدام از جمعیت های فعلی ساکن دیده نمی شود. یافته ها این نکته را می رساند که مهاجرت، امتزاج اقوام و جمعیت های گوناگون بنابر دلایل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و... وجود داشته و صرف نام تپور یا مازنی مؤید ریشه ی قومی همه ی مردم مازندران نیست، گو اینکه وقتی چهره و ساختار جمعیت های شرق، مرکز و غرب مازندران را باهم مقایسه می کنیم تفاوت فاحشی را می بینیم که خود نشان دهنده پراکنش و امتزاج نژادها و قبایل گوناگون از گذشته تا به امروز است که نشان می دهد این جمعیت ها از بازماندگان مهاجران و کوچندگان به این نواحی هستند و نسل قدیمی تر که شاید بومی بوده باشند در اثر امتزاج ژنتیکی با اقوام جدید در جمعیت آنها مستحیل شده اند.

با تشکر از:

آقای کیوان پهلوان که در مورد ریشه های قومی طوایف آلاشت اطلاعاتی را در اختیار نگارنده گذاشت، آقای پهلوان نیز، اطلاعات مندرج در این کتاب در مورد سایر تیره های سوادکوه، از جمله راستویی، ولویی، خانقاه بی، کسلیان، شیرگاه و لفور را که توسط نگارنده گردآوری شده در کار تحقیقاتی خود مورد استفاده قرار داد.